

NÚMERO
SOLT
15 Cèntims

SETMANARI POPULAR INDEPENDENT

Palamós 20 de Octubre de 1928.

ANY II

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Palamós, trimestre	2'00	ptes.
Fora, trimestre	2'25	id.
Estranger, un any	15'00	id.

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ

MAURI I VILAR. 2° SEG. JN.

Anuncis, comunicats i reclams a preus segons tarifa.

Pagaments a la bestreta.

Americanització

Tal anomenen la transformació que ha sofert tot, després de la guerra, dintre del respectiu règim: l'hem vista en els esports, en els balls, en els menjars, en les begudes, en el vestir, en el comerç, en la indústria, en les oficines, etc. . . Precisament aquestes tres últimes branques han estat les més afectades, havent tingut de renovar completament la seva organització, si així pot dir-se la rutina que les governava, transformant a l'ensem el caracter dels dirigents.

Sols pareu esment a l'evolució que ha fet un comerciant o industrial en lo que va de segle. Abans el trobaveu confiat, complaent; li agradava trastejar pel magatzem o fàbrica, enraonar francament amb els mateixos clients recollint llurs opinions sobre la mercaderia, interessar-se per a que tothom quedés content, és a dir, portava a cap el negoci amb la millor bona fé i fins arribava a no senyalar venciment a les vendes la majoria de vegades, puix si donava terme llarg, com era costum, abans de finir aquest ja se'l reemborsava.

Aneu avui a veure un cap de casa comercial; se us fa poc menys que invisible. A voltes ni poden esbrinar si està a la casa. Vos de n'ha de dir, creient li passaran i vos surt un encarregat oferint-se a escoltar-vos. Si l'assumpte que porteu és exclusiu del principal, heu de demanar dia i hora, que quasi mai seran els més convenients per a vosaltres, i tornar perquè en aquells moments seria entretenir-lo.

Tenen tan inculcada la pràctica del «time is money» que tot ho tracten així. El temps, que abans se'l mi-

raven amb un «ja farem», ara se l'han taxat a minuts, per no dir a segons, i continuament els veureu amb el rel·lotge a la mà. S'ha acabat allò de «passejar-se» pel taller o magatzem; ara hi van a «controlar» i s'hi estan el jornal sencer. Pel club on hi passava bona part del dia i s'hi feia portar també qualques assumptes, no el veuen més que a determinades hores de la vetlla i encara per a canviar impressions quasi sempre del negoci, amb els de la seva penya, industrials com ell. Ja no esmersa temps pels clients; aquesta missió està encarregada a la correspondència; accidentalment potser l'agafi alguna visita d'aquells de consum més voluminos. A tots els tracta sota una mateixa norma de condicions i les antigues preferències s'han tornat una igualtat invariable. El client —comerciant petit—, que poc o molt s'ha contagiats del gran, ha adoptat els mateixos tractes que reb i els seus parroquians han vist com del temps de la condescendència s'ha passat al de «pren i paga» rigorós.

Tot deriva de l'experiència donada pel desenvolupament de les compres que'l comerciant o industrial ha tingut de fer a l'estranger, no havent trobat obstacles per a implantar-la aquí, jutjant-la excel·lent. I davant d'aquesta evolució del fonament del comerç, ha cregut un complement posar-se a tó en l'organització de les diferents seccions de casa seva.

Si heu tingut ocasió d'apreciar la biblioteca professional d'aquests senyors, abans quasi buida i sols ocupada per la memòria d'alguna que altra entitat econòmica, la veureu ara plena de volums de tècnica de negocis, d'administració, de sistemes moderns, de teories dels països més avançats, de taylorisme i fayollisme, i els que seran en més nombre, de propaganda científica i publicitat tècnica. Les senyals d'ha-

var estat temps oberts hi seran clares, esvaint-vos el pensament que de primer antuvi haureu fet, com en tants altres casos, de creure estaven allí per a omplir el moble.

Les teories d'ells apreses, les trobareu palesades en tots els sarveys de la casa. En preneu un en carregat, de taller o magatzem, o un cap de colla, i vos donarà compte dels comprovants que ha de presentar respecte a la feina, tots pràcticament en casellats i si li demaneu com s'ho arreglava abans, se us clavarà a riure dient que «A cop d'ull». Els grans i pesats llibres de comptabilitat, s'han traduït en una munió de fulles soltes; els antics arxivadors, en elegants mobles d'acer i els innombrables «dossiers», en pràctics armaris de múltiples caixonets desmontables. Aneu a una oficina i no veureu cap d'aquells antipàtics munts de papers sobre les taules. Si han de consultar quelcom, sense moure's ningú s'ha aclarit; han obert un caixó de la mateixa taula del dependent i amb només girar unes quantes fitxes, ràpidament han tingut la desitjada posant-los al corrent del que s'ha necessitat. Abans, l'arxiu estava separat del despatx; volien informar-vos de quelcom i començaven per cridar el meritori comanant-li vos portés els arxivadors del número tants al quants, no gaires per a no carregar massa, i si entre ells no en certaven lo interessant, feia un altre viatge amb el consegüent pas, i vos altres, mentrestant, esperant i matant el temps. Ara en una senzilla carpeta guardada fàcilment en un moble de prop vostre, teniu classificat tot quant podeu necessitar d'altra casa, vell i nou, sense haver de recórrer a diferents arxivadors com vos passava segons la època que volieu consultar.

La propaganda, aquesta «cosa» que a ningú se li havia ocorregut considerar com a ciència, mereix especial atenció del comerciant. En aquell temps del negoci franc, en que la competència no exigia detalls de cost minuciosos per a defensar-se, ningú li haguera fet entendre que gastant-se pessetes en anuncis havia de vendre més; en canvi, avui, veritable època de lluita comercial, no li dol el presupost de propaganda perquè sap que, aquesta ben feta, li ha d'amortitzar tota despesa que li faci. I davant d'aquest coneixement de les necessitats de la seva producció, — quan s'que's diuen agents de publicitat, corredors d'anuncis i que s'haurien de dir «llogadors d'espais», no han d'entornar-se'n amb les ofertes desestimades!

Ara senten el negoci, i la febra que diuen l'està imperant, no és altra que aquesta comprensió mateixa, la que ens ha portat la modernització posada en pràctica i que, per servir-nos d'exemple els americans, amb raó o sens, se l'hi no n'ha en la mecanització.

J. MUNDET

Quadret Palamosí

Unes casetes bufones
a vora d'un mar vert-blau;
un passeig vora les ones;
tot es quietud, tot és pau.

Retallant-se l'infinit
més enllà de les onades;
un campanar envellit;
unes cases agrupades.

En un banc, una velleta
vigila el joc d'un infant;
A l'horitzó una barqueta
poc a poc es va acostant.

Uns ocells de blanca ploma
volen per l'immensitat
del mar blau, basant l'escuma
que l'oreig ha rinxolat.

Pel passeig ara ha passat
un estol de belles nines
que ben tost he comparat
amb les lleugeres gavines.

Un jove adreçant-se a elles
els ha dit un mot gentil;
han somrigut les donzelles
semblant sa boca rosa d'Abril.

La velleta fa un instant
que, anyorant la quietud
se n'és anada amb l'infant
fent pas, a la joventut.

Per darrer cop s'emmiralla
el sol en el mar calmós;
l'ombra tot ja ho envolecalla,
¡que bonic és Palamosí!

C. C.

Marginal

¡Tot passa!

Quina cosa més certa és aquesta de que tot passa!
Quina cosa més gran és, devorades, el mirar enrera
de la nostra vida, i és clar, ens sembla ahir que erem
uns nins que jugavem plens d'optimisme i satisfacció
pels carrers de la vila tot anant cap a l'escola; que es-
peravem afanyosos el dijous a la tarda perquè vacant
les escoles, poder jugar i fumar amb pler, fent pot ben

ésser de la tarda del dijous, la senyalada diada destinada a cometre quiscuna inofensiva malifeta: v. g. anar a menjar figues a l'hort d'en Fulano o menjar raïms a la vinya d'en Sotano; ve després la joventut plena d'il·lusions per una part i de l'altra de petites futeses, que a nostre cor novell de les passions que corquen el món, li apareixen com pavorosos fantasmes, que avoltes ens fan neguitejar i tot, petites penes i futils desenganys que ja en la maduresa de la vida, canviariem amb goig pels que llavors ens afligeixen!

* *

Quines màximes de gran filosofia podriem treure de aquella estrofa de la «Epístola moral a Fàbio» que diu: «Las enseñanzas grecianas, las banderas— Del Senado y Roma monarquía— Murieron y pasaron sus cárceles.— ¿Qué es nuestra vida más que un breve día— Do apenas sale el sol, cuando se pierde— En las tinieblas de la noche fría?» I aixís va continuant comparant amb la palla formosa avui i seca demà, el ràpid pas de nostra vida sobre la terra.

I si ens causa horror el veure els anys passats que passarà dintre nosaltres si pensem una mica sobre les generacions que ens han precedit? Què s'és feta de aquella Grècia tan famosa, amb llurs esplendors escriptors, oradors i poetes? La Roma, amb tot l'immens poder de llurs Cèsars? Napoleó aquell geni de la guerra que volia conquerir tot el món? Demostenes, Socrates?

Hem vist, per pocs anys que tinguem, a caure i esmoronar-se el gran esplendor de la cort dels Zars de Rússia, amb la lluisa or d'or, trineus i pells de llur poderós i inexpugnable Kremlin; la mateixa fi feu la famosa àguila signe del poderiu de l'Imperi Alemany, i si aixís anessim comentant-ho tot veuríem com tot sofreix la fi, tant el feble com el fort lo que ja de si ens apar com cosa poc duradera, com el que ens apar que contra ell el temps no hi podrà res, quina veritat aquell provervi francès que diu: «Tout passe, tout casse, et tout lasse» ja que tot passa, tot se trenca i fins nostre esperit, es troba tan avorret, separat de llur Centre i Suprem Fi que de tot se fatiga, tot l'avorreix i el cansa.

* *

Aprenquem almenys de viure, no una vida plena d'inquietuts, tot per l'afany de representar més o menys bé el paper que se'ns és encomanat en el repartiment d'aquesta farsa que se'n diu la Vida, si no portant una intensa vida interior, de llum, vers els prats de la llum eterna:

El aire el huerto orea

.

que del oro y del cetro pone olvido

diu Fra Lluís de León eu sa «Vida al Campo» convé potser més en els temps dominats per la post-guerra, tornar l'esperit cap una vida innocent, pastoril, aïmant del camp i de totes les belleses de natura.

CHARLES TON

Monografia històica de la Vila de Palamós

i encontorns

per

Mossén Félix Paradedà i Robert

IV

CARTA POBLA

Per lo rar dels seus privilegis i per descobrir-nos l'origen de la població, és de suma importància aquest document que vaig a traduir íntegrament per no saber que ningú, fins ara, ho hagi fet. La seva versió del llatí al català és com segueix:

«Sápiguen tots que Nos, Astrugo Ravava, batlle del il·lustre senyor Pere, per la gràcia de Déu, rey d'Aragó, de part del mateix senyor Rei i dels seus i dels successors nostres, per raó de dit ofici donem i concedim perpetuament a tots vosaltres i a cada ú dels homes i dones presents pobladors del port reial de Palamós, que al dit vos haveu apropiat i apropiareu i allí teniu cases i les hi tindreu com a domicilis vostres, adhuc aquells que vingueren després que el dit lloc fou del domini del Rei; per a que sempre vosaltres i els vostres successors siguem immunes, lliures i francs i d'exhibir o prestar qualsevol mena de servei obligatori al senyor Rei, i d'albergar i donar sopar en vostres cases; de tal forma que en les mateixes no hi tinguem de rebre a ningú per força, o sigui en contra de la vostra voluntat

També que el senyor Rei no pugui fer que cap de vosaltres estigui obligat a ell o a altre en contra del vostre voler.

«També que ningú de vosaltres estigui obligat a pagar per les mercaderies propies vostres que enviéu o treiéu en el dit port o poble, ja sigui per mar, ja per terra.

«Amb tot, volem i ens reservem domini d'aquelles mercaderies que compreu dintre el dit poble en quant al pes i mida que donareu en pagament, com paguen els ciutadans de Girona d'aquelles coses que allí compren i venen.

«També volem que ningú de vosaltres hagi d'anar

a la guerra o al exèrcit ni en bagatjes fora del Bisbat de Girona, i aixó ni per mar ni per terra.

FÚTBOLERS

«Costa Brava», setmanari local, que generosament acull en les seves planes, a tothom que si dirigeix, no deixarà, segurament, d'inserir aquestes ratlles mal escrites, que es refereixen a un fet vergonyós, que cal que tothom coneixi, clara i concretament.

Feia uns dies, que un grup de jugadors del reserva del nostre volgut Club, s'entretenien explicant, en Bars i carrers, als que els volien escoltar, i parlant fort perquè fins els que no els hi donaven importància s'en enteressin, un seguit de desatinats acords presos contra el Club i la junta, que per ésser massa grossos algú comentava i pocs creien.

Vingué, però la vigília del primer partit de campionat, i encar que els rumors que corrien eren greus, es dubtava, que res pogués succeir.

A les 9 de la nit, del dissabte dia 13, una carta, asquerosa, era en mans de la junta, que restà astorada al veure qu'els quatre jugadors designats per a defensar, els colors del Palamós, en un partit que per ésser el primer de campionat era importantíssim, es negaven a jugar.

La junta reuní, als Srs. firmants de la carta que eren, Bosacoma, Vila, Barti, Cruañas, i dos més en Valls i en Jordi, que volgueren acompanyar-los, i va proposals-hi de rectificar la seva actitud, lamentant-se que si tenien algún motiu de queixa no haguessin tingut la delicadesa de demanar una reunió per exposar les seves coses, ja que de ells i de tothom era sabut, que mai cap directiu del Palamós S. C. s'havia negat a rebre, i escoltar a algú.

Tot fou inútil. Venien decidits, a mantenir la seva actitud indigna, i fou impossible trobar una solució.

Sortiren dels sótans del Royal Sport Bar com uns guerrers conqueridors, i en arribant a dalt, al ésser preguntat algú d'ells, ¿qué, com ha anat? contestá engreït i ufanós. —De primera, estic com el peix a l'aigua!

Si senyors, se sentien orgullosos d'haver-se negat a defensar el seu Club, d'haver demostrat a tota l'afecció palamosina, que davant de la dignitat de l'esportivitat, i de tot lo que de noble pugui haver-hi en el món, per a ells, i havia la tosuderia, i. . . . val més no dir-ho.

Desagraïts com sou de l'afecció de Palamós, d'a-

quets socis que vos han fet el mal de voler-vos massa i mirar-vos més, jo hem demano amb quina cara vos acostareu a una taula, on es parli de fútbol.

Aneu en nom de Déu. Deixeu tranquils als qui ja no contenen més amb vosaltres i tingueu en compte que després de la malifeta massa grossa inferida al Club, vos tenen de sortir tan malament les coses que fins tindreu de penedir-vos, de veure com la vostra indisciplina ha servit per augmentar la voluntat dels que han quedat.

DOLENT

Campionat provincial IMPRESSIO

Ha començat el Campionat d'enguany que preveiem molt anivellat de forces. Solsament la U. S. Bisbalenca —probable cuïsta— es inferior als demés clubs.

En aquesta primera jornada ens dóna la primera sorpresa del Campionat la U. D. Girona en vèncer tan rodonament a l'Ateneu. Ens apar que ni la Unió és tan superior ni l'Ateneu tan inferior com el resultat pot fer creure.

Els altres resultats no poden es ranyar-nos puix que ja eren previstos.

* * *

Palamós S. C. 2

U. S. Figueres, 1

Amb aquest partit el nostre cercle s'apunta els primers dos punts. El resultat, justíssim, indica fidelment el que fou la partida. Dominá un poc més el vencedor sense que els forans deixessin de representar sempre un perill.

L'entusiasme fou la tónica del partit. Entusiasme que a voltes es convertí en duresa, que l'àrbitre, molt enérgic, sapigué retenir. Quan els figuerencs assoliren el seu gol —encara mancaven quinze minuts per acabar— el Palamós va desmoralitzar-se. Perderen la confiança entre ells, i s'arreplegaren desordenadament, fent-no's témer un mal desenllaç. Ben aviat, però, Rosalench reorganizá l'onze i altra volta el Palamós es mostrá perillós. L'incident final — quan mancaven cinc minuts per acabar — entre Rosalench i Juandó, que acabá amb l'expulsió de tots dos, portá com a conseqüència una forta depressió en les fileres figuerencs que, sortosament per ells no es traduí en gols perquè el partit ja s'acabava.

Al mig minut de joc Garcia apuntá el primer gol local. Surt el Figueres apoderant-se de la bala, Ventura, que la cedeix a Rosalench i aquest a Roger, el qual centra flux però Gai desvia i Garcia, oportú, solament té de posar-hi el cap. A la segona part Ro-

salench obté el segón, de penal.

El gol dels figuerencs l'obtingué Arater qui es mostrà perillós com a xutador.

Indiscutiblement, en aquest encontre, el millor dels vint-i-dos jugadors fou Rosalench. Dimes, Forné, Porro, Aliu, Ventura i Company feren també una bona partida. Els altres per bé que no tan encertats bregaren amb braó i pot dir-se que cap ho fe malament.

Garcia, el jove jugador que jugava per primera volta en el primer equip, mostrà moltes condicions. Ens apar que seria un encert assenyalar-lo com a substitud de Molla.

L'àrbitre col·legiat Sr. Prada actuá excelentment.

Equips: «Figueres»:— Brú, Nogué, Juandó, Madeu, Francisco, Carbonell, Carreres, Peiró, Arater, Trullás, Fernández.

«Palamós»:— Porro, Dimes, Forné, Gou, Company, Ventura, Aliu, Garcia, Rosalench, Gai, Roger.

Deixá d'actuar Ribera per trobar-se malalt.

PARTITS PER DEMÁ

Demá, diumenge, es jugará la segona jornada del campionat amb els partits següents que tindran lloc al camp dels clubs esmentats en primer lloc:

A. S. D. Girona — U. S. Bisbalenca. U. S. Figueres — Olot F. C. F. C. l'Escala — U. D. Girona. Ceida — Palamós S. C.

KEEPER

Noticiari

Aquesta setmana han sortit els primers abrics de la temporada; sense que res ho fes preveure i tot d'un plegat la fred fa la seva aparició i els refredats abunden. Amb la mateixa facilitat, però, es retira i tornem a fruit d'aquest bon temps que tan grat es fa als pobres vellets i els permet d'anar a prendre el sol.

El dissabte passat doná començ en l'Església parroquial una tanda lliure d'Exercicis Espirituals organitzada per l'Associació dels exercitants locals.

Demá en el Casino El Port tindrà lloc els primers balls de tarda i nit d'una serie que seran amenitzats per l'Orquestrina Jazz-Palamós.

RIFA DE NADAL: Talonaris Rifa i Inquilinat a preus sense competència.

S. PLAJA VILLENA,

Munt, 34

TIP. EMPORIUM PALAMÓS

Tintoreria "LOS MIL COLORES"

ANTONI GÜELL

Tenyits i rentats de tota classe de trajos i vestits i els seus similars.

Dols i altres serveis a les sis hores.

DESPATXOS:

Sabateries Velles, 8 i Progiés 31 — GIRONA

Passeig Castelar, 9 — PALAMÓS

TALLERS: Pedret, 7 — GIRONA

Royal Sport Bar

Cervantes, 38 i 40

Begudes de marca - Servei acurat - Lloc de reunió dels aimants dels sports.

Se Alquila

un almacén

situado en la Carrtera de Gerona, al lado del Centro Republicano Federal

Razón: JUAN REIG — Contratista de Obras

S. Plaja Villena

Centre General de Suscripcions

Venda i suscripció a tota mena de periòdics i revistes nacionals i estrangeres.

Corresponsal de les principals editorials de Barcelona i Madrid.

MARIA ARTIACH...

... PERLA VERDADERA

Entre las perlas que hacen resaltar la hermosura de la mujer, pocas, generalmente, son verdaderas.

¿Cuál es la verdadera, la auténtica Galleta María?

Una galleta María, para ser buena, sólo ha de contener:

mantequilla riquísima

harina de primera calidad

leche pura sin desnatar

azúcar refinado superior

Y su tueste debe ser perfecto

Estos son los componentes de la Galleta María ARTIACH, ricamente tostada

PIDA VD. SIEMPRE GALLETAS

MARIA

Artiach

MARIA ARTIACH